

تار نماي " کتاب فارسي "

www.KetabFarsi.com

Ketab@KetabFarsi.com

[Ketab2091](#)

شعر جديد فارسي. آ.ج. آربري. ترجمه فتح الله مجتباي

۶

پروفیسور آ. ج. آربری

شعر جدید فارسی

مترجم: فتح اللہ مجلیا

پروفیسور آ. ج. آربری

سے شعر جدید فارسی

مترجم: فتح اللہ مجبوباتی

فروری ۱۹۳۴ء

چاپ یرور

این ترجمه را بدوستان
گرامی و شاعر هنرمند
آقای نادر سادرپور
قدیم میکنم .

فتح الله - مجتبیائی

فهرست

- ۱- مقدمه مترجم
 - ۲- پروفیسور آربری
 - ۳- شعر جدید فارسی
 - ۴- مدفن عشق
 - ۵- پرده تاریک
 - ۶- مریم
 - ۷- جام زندگی
 - ۸- نگاه
 - ۹- عقاب
 - ۱۰- نامه وداع
 - ۱۱- پرده افتاد
- خواب
خواب مستی
سایه
دوخت بزرگ
راه
غار

مقدمه

آنچه در اینجا از نظر شما میگذرد، ترجمه مقاله است
بقلم پروفیسور آربری، که در شماره ۱۴۸ مجموعه
Life and Letters (زندگی و ادب)؛ در دسامبر ۱۹۴۹
انتشار یافت.

بطوریکه نویسنده خود اظهار میکند، غرض او از
انتخاب اشعاری که در این کتاب گرد آمده است نشان دادن
مراحلی است که شعر فارسی از صورت قدیم تا نتیجه و وضع
ترکیبی کنونی پیموده است. ولی متأسفانه چنین بنظر میرسد
که از عهد انجام این مقصود، آنطوریکه باید، بر نیامده است.
این انتخاب بسیار مجزولانه بعمل آمده و هنگام بحث
در این موضوع نیز بیش از حد به اختصار کوشیده است.

با آوردن چند قطعه شعر و ذکر بعضی مطالب معمولی،

نمی‌توان تحولی را که در نیم قرن اخیر در شعر فارسی صورت گرفته است بدینا شناساند .

شکی نیست که علت پیدایش این تحول تماس و آشنائی نزدیک ایران با تمدن اروپا میباشد ولی علت‌های دیگری نیز در میان بوده است که نویسندگان این مقاله آنها را یا مشمول همان اصل تماس با تمدن باختر دانسته و یا بکلی غیر قابل ذکر شمرده است . در هر حال برای شناختن علل و ریشه های این تحول، بحث دقیق‌تر و مفصل‌تری لازم است و بایستی در اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران، در چند سئاله ماقبل و مابعد مشروطیت بمطالعه پرداخت .

روشنفکران ایرانی، که در این هنگام با تحولات جدید فکری و عقاید اجتماعی اروپا نیز آشنائی حاصل کرده بودند، ظلم ها و بیاداد گریه‌های دربار مستبد و حاکم های زورگو را بیشتر احساس میکردند و از تعديت دولتهای مقتدر بیگانه شدیدتر متأثر میشدند . از يك سو دیدن اختلافات فاحش طبقاتی در جانشان آتش میزد ، و از سوی دیگر حس ملیت و وطنپرستی عواطف پر شورشان را بیجهان آورده بود . حکومت باخونریزی فراوان ، از استبداد بمشروطه تبدیل

شد ، لیکن ایرانیان باز شاهد مقصود را فرستگها از خود بدور میدیدند .

در چنین محیط پرشور و انقلابی بود که شعر فارسی به مسیر تازه خود راه یافت و بسوی آینده روشن تری پیشروی آغاز کرد . الفاظ و مضامین تازه سیاسی ، اجتماعی و انتقادی بآن رنگ و جلوه خاصی بخشید و نزدیک شدن با زبان محاوره روزمره مردم ، آنرا برای عموم قابل فهم ساخت . بنابراین آنچه که آثار شعرای این دوره را از اشعار شعرای دوره های ماقبل متمایز میسازد یکی همین رنگ شدید سیاسی ، اجتماعی و انتقادی است و دیگر سادگی ، سلاست و روانی آنها میباشد .

اشعار شعرائی چون اشرف ، ایرج ، عارف و عشقی نماینده و معرف وضع شعر در این عصر است .

اینک از برخی از قطعاتی که در این دوره سروده شده بتهائی برای نمونه ذکر میکنیم . میرزا آقاخان کرمانی ، اشاره بسیاحتهای پی در پی ناصرالدین شاه میکند و میگوید:

خزینه نبی گشت و ملت گدا

ز بیداد او دست ها بر خدا

سه نوبت شتایید سوی فرنگ
نیفزود او را بدل عار و ننگ
اشرف، مدبر نسیم شمال، درباره محمد علی شاه،
بعد از خلع او از سلطنت، می گوید:
محمدلی تکیه به قول و غزل روس نمود
ایرج در قطعه‌ای به قرارداد روس و انگلیس (۱۹۰۷)
اشاره میکند:

گویند که انگلیس با روس عهدی بسته است تازه امسال
از صلح میان گربه و موش بر بساط زود دکان بقال
ادب الممالک فراهانی در ژوئیه ۱۹۰۵ در باکو قصیده‌ای
در باب اتحاد ملل اسلامی سرود که این دو بیت از آن نقل
میشود:

به اتحاد گرایشید و اتفاق کنید
که اتحاد شما کم کند ز کفر اثر
اگر شنیدید: «المؤمنین کالبنیان
یشد بعض بعضاً» ز قول پیغمبر.
همین شاعر در «قطعه عدلیه» دستگاه دادگستری
را انتقاد میکند:

بادا ز کردگار بر این قاضیان دون
دشنام بی نهایت و نفرین لا ینعد
طاق و رواق عدلیه را بر کند ستون
آن کو فراشت سقف سما را بلا عمد
این دو بیت از غزل پرشوری است که عارف در اوایل
جنگ بین الملل اول ، در شکایت از تعدیات روس ، سروده
است :

بگو به هیئت کابینه سر زلفش
که روزگار پریشان ما زدست شماست
چه شد که مجلس شورا نمیکند معلوم
که خانه خانه غیر است یا که خانه خانه است
مرحوم پیر دریک غزل به بی خبری مردم از حقوق
خود ، اشاره میکند :

کند قبیله دیگر حقوق او پامال
هر آن قبیله که بر حق خویش واقف نیست
باز بهار در غزل دیگر درباره حجب زنان میگوید:
تو پاک بش و برون آی از حجاب و حترس
کسی بصید غزال حرم نخواهد شد

لاهوئی کرمانشاهی مردم را به انقلاب سوسیالیستی
دعوت میکند :

نوشم بشادمانی آنکه شراب سرخ
کز شرق انقلاب دمد آفتاب سرخ
فرخی یزدی نیز در این باب گوید :
در کهن ایران ویران انقلابی تازه باید
سخت از این سست مردم، قتل بی اندازه باید
احساسات پر شور و وطن پرستانه عارف در اشعار و
تصنیفهای او آشکارا دیده میشود .

این بیت از قطعه «عشق آذر با یجان» اوست :
ز استخوان نیاگان پاک ما این خاک
عجین شده است و مقدس تر از همه چیز است
میرزاده عشقی ، دانش اصفهانی ، معانی شیرازی ،
ابراهیم پورداود ، در اشعار خود زردت را ستایش میکنند.
این دو بیت از معانی شیرازی نقل میشود :

جان من بادا فدای زرد هشت
بنده ام در خاکبای زرد هشت
آنکه عالم را هنوز کرده است
نیست جز نور صفای زرد هشت

اینگونه تم‌ها، از دوران انقلاب مشروطیت تا امروز در شعر فارسی مطرح بوده و هر گاه مجالتی یافت می‌شده، در قالب اشعار جدی و یا فکاهی و یا بصورت تصنیفهای شورانگیز خودنمایی کرده‌اند.

قسمت دیگری که پر و فسوز آبروی در این مقاله بدان اشاره‌ای نکرده‌است، موضوع شعر «نیما» است. نیمایوشیج را میتوان نخستین شاعری دانست که در قالب‌ها و مضامین کلاسیک شعر فارسی تغییرات کلی وارد ساخته و برای خود راهی مستقل و چیزی از دیگران باز کرده‌است.

در «افسانه» تازگی ترکیبات، دقت و درعین حال سادگی فکر و خیال، زیبایی تعبيرات، همگی دست بهم داده و در نتیجه نه‌اصبی بسیار جالب و باورنی کاملاً متناسب با آن اثری بدیع و پرارزش ایجاد کرده‌اند.

بحث در کیفیت شعر نیما، از حوصله این مقدمه بیرون است ولی باید یاد آور شد که «افسانه» سرایای یکسان و هم‌آهنگ نیست. پاره‌ای از قسمتهای آن بسیار عالی و بمعنی واقعی شعر است و برخی قسمتهای دیگر، برعکس، از مفهوم شعر و زیبایی کاملاً بدور می‌باشد. این ناهمواری حتی در آلفظ نیز آشکار است.

تأثیر نیما در بیشتر سخن‌سرایان این دوره ، (از عشقی شاعر انقلابی ، ناصیریاز غزل‌سرا و توللی نوپرداز) بحدیست که نادیده گرفتن آن هرگز ممکن نمیباشد .

در « سه تابلوی مریم » و « کفن سیاه » و « دو مرغ بهشتی » و « افسانه شب » شیریاز ، این تأثیر بطور آشکار خودنمایی و جلب دقت میکند .

تأثیر نیما را باید در شعرای تواناتر و بزرگتری مانند بهار نیز مورد مطالعه قرار داد .

قطعه دوازدهم بهار ، بدون شک ، چه از لحاظ وزن و چه از لحاظ آهنگ خطابی ، تحت تأثیر قطعه معروف « ای شب » نیما ساخته شده است .

هر چند نیما ، اخیراً چنان در جستجوی « نو » و پیکار با کهنه خود را گم کرده است که دیگر حتی اصول مسلم و حدود تغییر ناپذیر شعر فارسی را نیز نادیده میگیرد لکن هنوز در عین شعرای جوانتر این عصر طرفداران و پیروان بسیاری دارد . زیرا او بود که نخستین بار بمقهوم « تحول در شعر » و « ادراک شاعری » پی برد و راه نوینی را بشاعران جوان سرگشته نشان داد و گرنه برخلاف آنچه که گروهی میندازند

«هم دهخدا و کمالی و امثال ایشان در شعر جدید چندان قابل اهمیت نمیباشد .

گرچه رشته سخن بیش از حد بدرازا کشیده لکن اینک جای آنست که درباره کیفیت انتخاب و شیوه ترجمه این اشعار نیز سخنی گفته شود .

این انتخاب ، چنانکه قبلاً نیز یاد آور شدیم ، از روی تعجیل و بدون صرف توجه کافی بعمل آمده و نشان میدهد که مترجم نمونه های بهتری از آثار این شعرا دسترسی نداشته است . زیرا از هر یک از ایشان قطعات زیبا و پرازدش بسیاری در مطبوعات فارسی بچاپ رسیده ، که با منظور خاص نویسندۀ این مقاله نیز تماس بیشتری داشته اند .

قطعه «جم زندگی» ترجمه آزادی است از یک شعر روسی و نویسنده محترم آنرا بعنوان یک شعر فارسی و نمونه ای از ادبیات منظوم معاصر فارسی بشمار آورده است . در ترجمه عنوان قطعه «مریم» نیز مترجم دچار اشتباهی شده است زیرا این نام در انگلیسی به Mary ترجمه شده و حال آنکه کلمه «مریم» در فارسی هم نام زن و هم نام گی سیدمعطر است و ظاهراً شاعر باین ابهام نظر داشته و بدینجهت

بہتر بود کہ مترجم محترم عین کلمہ « مریم » را عنوان این
قطعه قرار میداد .

درخاتمه باین نکتہ باید توجہ داشت کہ در این عصر
نیز ، مانند دورہ های دیگر ، شاعران عقلمند و بی استعداد
بسیاری بوده اند کہ از حدود مضامین و اصول شاعری قدیم پا
بیرون نگذاشته و بتکرار گفتمہ و ساختہ های استادان پیش از
خود ، بی آنکہ چیزی بدان بیفزایند ، قناعت ورزیدہ اند .
برای اینگونہ قافیہ سازان و آثار تقلیدی و مبتذل ایشان ، در
تاریخ هیچ عصر و دورہ ای جانی نمیتوان باز کرد .

خرداد ماہ ۱۳۳۳

فتح البیہ - مجتہائی

پروفیسور آ.ج. آربری

پروفسور آ. ج. آربری، هنگامیکه در دانشگاه
قاهره مشغول تدریس بود، به مطالعه در ادبیات ملل مشرق
پرداخت و به خصوصاً در بارهٔ تصوف و علوم اسلامی تحقیقاتی
بعمل آورد.

وی پس از بازگشت بانگلستان، در سال ۱۹۴۴ به
استادی زبان فارسی در دانشگاه لندن انتخاب شد. در
سالهای بعد نخست تدریس زبان عربی همان دانشگاه و
سپس تدریس این زبان در دانشگاه کمبریج نیز بعهدهٔ او
قرار گرفت.

پروفسور آربری تاکنون چندین کتاب در سائلهٔ مختلف
در تصوف و شعر و ادب فارسی انتشار داده است که از آن
جمله می‌توان که بهای زیر را نام برد:

ترجمه منظوم پنجاه غزل حافظ (Hafiz) - ترجمه منظوم
رباعیات خیام (Khayyam) ترجمه بعضی از قسمتهای قرآن
'The Koran' - بحثی در تصوف (Sufism) - ترجمه جدیدی
از بعض قصص هزار و یکشب (Scheherzade) - ترجمه بعضی
قسمتهای گلستان (Gulistan) - همکاری این دانشمند با مجله
'روزگار نو' و مقالات تحقیقی او در آن مجله نیز شایان
توجه و دارای اهمیت بسیار است .

سفر جدید فارسی

در حدود شصت سال قبل (۱) ادوارد برون (۲) در کتاب «یکسال در میان ایرانیان» (۳) چنین نوشت:

«عده‌ای از محققین چندن - یه‌دازند که ذوق شعر و استعداد شاعری مربوط بگذشته ایران است. شاید هیچ خطایی از این بزرگتر نباشد».

تقریباً سی سال - ه - همین نویسنده، کتاب دیگری بنام «مجموعه شعر در ایران جدید» (۴) تألیف و در آن

۱ - این رساله در ۱۹۵۹ میلادی نگارش یافته است.

۲ - Edward G. Browne متولد سال ۱۸۶۳ میلادی و

مشرفی سال ۱۹۲۶، استاد دانشگاه کمبریج، رده‌تشریح مشهور و یکی از بزرگترین دوستان ایران و زبان فارسی بود. وی علاوه بر چند زبان شرقی، زبان ترکی و عربی تسلط کامل داشت و فرس را نیز در محضر دانشمندی شده و بعد دفتر خوانی، که در آن هنگام در لندن میریدت، فرا گرفت. او در آن دوره به مشرق مهاجرت کرد: یکی در سال ۱۸۸۳ و استانبول و دیگری در ۱۸۸۷ به ایران. سفر اخیر کمال نامه طول کشید و او در این مدت بیشتر روی

کتاب از اشعاری که در اوائل قرن حاضر سروده شده بود
نمونه های جالبی درج کرد .

اگر برون امروز زنده میبود ، رستاخیز ادبی ایران
را ، که حتی از حدود بیس بینی و انتظار آرزوی تیرج او ذکر ده است
میدید . برای پی بردن بعثت این تحول کافی است که شعر
فارسی امروز را با شعر فارسی در نیم قرن قبل از آن مقایسه
کنیم .

مردمان این سرزمین همه عاشق شعرند و از هر دو فر
یک نفر خود معترف است که طبع شعری دارد . شعر فارسی
دارای سابقه ممتدی است . بیس از یکپرا ارسال ، از آن هنگام
که فرهنگ و هنرهای ملی ایران از استیلای مضمحل کننده
عرب نجات یافت تاکنون بیوسمه و بدون وقفه ، این مردمان
با وزن و قافیه سرو کار داشته اند . در قسمت بزرگی از این مدت

برای و اشعاری از بیس ایران در دست گردید و عرفه آن در این مضامین
مردم بی سرزمین شد . بیس رسو سال را عمر و مراد را به تحقیق
در ادبیات فارسی و در ع ر حترق مت بران صرف شده و اشعاری که
The History of Persian Literature (تاریخ ادبیات ایران
فارسی) است در چهار جلد که در ۱۸۹۵ میلادی ۱۹۳۲ این محقق دانشمند و پژوهشور
را مورد مشور داشته است

Year Amongst the Persian (1893 Camb) -
Press and Poetry of Modern Persia (1918) -

هیچ کوشش قابل توجهی برای شکستن مواضعات (Conventions) شعری قدیم بعمل نیامده و کلیه اصول و قوانین عروضی، همچنان ثابت و یابرجای بوده‌اند. سلطه کلاسیسیم (Classicisme) بر ادبیات فرانسه، در مقابل حکمفرمایی این قراردادها بر شعر فارسی ناچیز و اندک بنظر میرسد.

سینه‌های شعر فارسی، همچون سایر صنایع و هنرهای ملی این قوم، در قرن‌های سیزدهم و چهاردهم میلادی باوج کمال خود رسیدند و برای نسل‌های بعد سرحد تجاوز ناپذیری ایجاد کردند.

شعر فارسی از لحاظ روح، بطور کلی بمقاشی مینیاتور ایران بی‌شبهت نیست. همان روشنی خطوط و رنگها، همان محدودیت زمینه‌ها و نم‌ها در هر دو دخالت و حکم‌رانی دارند.

برای اینکه در میان ایرانیان نسبت بصحت و اعتبار ارزش‌های کلاسیک حس شک و تردیدی ایجاد و امکان درک مسئله تحول و تکامل حاصل گردد، یک عامل و محرک خارجی، با قدرت و شدت حمله عرب، لازم بود. این نیروی عظیم و مقتدر را تحول و دعوت تمدن اروپایی بوجود آورد.

تعلیم و تربیت در ایران، از قرن گذشته بتدریج، و در
چهل ساله اخیر با سرعتی روزافزون، با جنبه‌های مادی و
معنوی تمدن و فرهنگ اروپائی سازگار و موافق گردیده است.
آخرین سد و مانعی که در مقابل این حمله تازه از پهای در آمد
ادبیات بود. نسل پیر هنوز از آشناسدن با حقیقت استیلائی
تمدن باختر بر ایران امتناع میورزد. به اسالیب و روشهای
عالمی نویسندگی قدیم که بکهر از سال گذشته را ضیاء و جلال
بخشوده اند، ایمان و دل بستگی کامل دارد، با شعر و ادب اروپا
تنها بوسیله ترجمه های گمراه کننده و سطحی آشنا شده و
باصره او و سرسختی تمام شکست مدافعین سنت های باستانی
را انکار می کند. نسل جوان تر، چون از فاصله عمیقی که
میان بینش او و نظریات و تجربیات نسل پیشین قرار دارد خشمگین
و آزردده است، هنگامیکه صبر و تحملش بآخر رسید، فرهنگ
ایران را بیش از حد منحط و عقب افتاده میخواند. لذا چنین
و انمود می کند که از شعر و ادب اروپا ارضاء خاطر و لذت
بیشتری حاصل میشود تا از ادبیات زبان فارسی.

در زمینه برخورد و تلاقی همین آراء و عقاید است که

باید شعر معاصر فارسی را دقیقاً مورد مطالعه و سنجش قرار داد .

منتقد اروپایی چون بیضرفی بیشتری دارد ، شاید به‌تر و آزادانه‌تر از هر محقق ایرانی بتواند این عناصر متضاد، یعنی سنت‌های (Traditions) باستانی و تأثیرات خارجی را در شعر فارسی شناخته ، تجزیه و تحلیل کند .

این عناصر متضاد (برخلاف آنچه که اغلب تصور می‌شود) نه تنها با روح ایرانی ناسازگاری و مخالفت ندارند بلکه اکنون ، با سابقه‌ای پر عظمت دردناک و آینده‌ای درخشان در پیس ما باشند تمام درهم آمیخته و یک پدیده و نیروی واحد و کاملاً ایرانی بوجود آورده‌اند .

یونان یکبار دیگر .. همچون آنکه بارها در طول تاریخ نشان داده ... مهاجم بیگانه را اسیر خود ساخته است .

غرض از انتخاب این اشعار نمایانیدن مراحل است که شعر فارسی از صورت قدیم تا نتیجه و وضع ترکیبی (۱) کنونی پیموده است .

درباره موضوعی چنین وسیع و دامنه دار، نمیتوان در

Synthesis - ۱

يك مقاله کوتاه، نظری جامع و کلی اظهار داشت. لذا بسیاری از سخن سرایان بزرگ و نایب دار معاصر، که آثارشان با این منظور معین و مخصوص به نواختن نداشت، از قلم افتاده اند. شاید بتوانم در مجموعه بزرگتری که در دست تألیف است حق مطلب را ادا کنم.

قطعه اول بنام «مدفن عشق» از اشعار «ایرج» (۱) است. این قطعه در حدود سی سال قبل از طبع کسی تراوش کرده است که عمده آوری یکی از بزرگترین افراد این نسل - ختم شعرای کلاسیک و پیشوای مدرنیست ها - میدانند «مدفن عشق»، ساده، مؤثر و از لحاظ ساختمان و مضمون شعری کلاسیک است.

موضوع آن در ادبیات فارسی نظائر بسیار دارد و نثری در عین حال ابتکار و اصالتی (۲) مخصوص و فصاحتی قابل توجه در آن موجود است.

۱ - برزنجیر، ۶ خرداد ۱۳۰۲، امتداد، ۱۲۵۱ شمسی در تبریز و متنوی، ۱۳۰۲ در تهران

۲ - Originality

قطعه دوم بنام «پرده تاریک» ، از مسعود فرزاد (۱) است . این قطعه نیز ، هر چند یکی از شعرای نسبتاً جوان معاصر تعلق دارد ، لکن بز اذیحاظ قالب و روح شعری است کلاسیک ، این سنگت نیست ، زیرا که سراینده آن از سر سپردگان پرشور و هنرمند حافظ بزرگ میباشد . فرزاد ، در شیوه تازه ، ولی محافظه کارانه خود اشعار زیبا ، فراوان سروده است . او در اینجا ، رسمی را که مورد پستند اکثر شعرای سلف ، خصوصاً سعدی بوده پیروی کرده و یک مثل عامیانه را موضوع شعر خرد قرار داده است .

عمریم اثر نوالی (۲) . گسرخه در نظر اول یک شعر از ویثائی حاوه میکند . لکن در حقیقت بیان تازه ایست از موضوع جیب و داسند . بن شستن شبرین در چشمه ساز (۳)

۱ - از شعرا و دانشمندان ایرانی است که عملاً در لندن اقامت گرفته و زود بهی ورسی و انگلیسی آلمانی دارد . مجموعه ای که بنام «ره درد» در نیرمه ۱۳۳۲ در طهران منتشر است . قسمتی از بهترین اشعار او را حاوی است .

۲ - هریدون نوالی (متولد سال ۱۲۹۶ شمسی در شیراز) از شعر و ویسمه گن پرشو معاصر است . آذر او اشعاری (فصیحی شگفتی ، در شیوه ای مخصوص) در (مجموعه اشعار) و کاروان در شیوه تفصیل (جیب رسیده است .

۳ - حررد و شبرین = می گنجوی صفحه ۲۷ تصحیح و جیده .

شاهکار نظامی، که همواره مورد توجه نقاشان مینیاتور بوده است. کلمات رنگین و منظره‌های زنده این قطعه نیز اشعار نظامی را بخاطر مباد آورد. ولی طرز برداختن صورت کلی شعر - توصیف شب با موم روشنی‌ها، سایه‌ها، سکوتها و صداهای آن - در ادبیات فارسی کاملاً بیسابقه است.

در قطعه شعری که از سعدی (۱)، شاعر نسبتاً جوان معاصر، در اینجا ذکر شده، گرچه هر دو از یک خامه تراوش کرده‌اند، لکن در برابر هم بنحویه مؤثری اشعار پیرو اصول قدیم را از آنه ز جدید متمایز میسازند.

« جام زندگی » گرچه در حقیقت ترجمه آزادی است از یک شعر روسی، لکن از لحاظ ساختن شعر و شیوه بیان کاملاً اصول قدیم را بر روی می‌کند.

« نگاه » با نظم ز فرم (Forme) که (سیک) موضوع تازه و بدیعی را در شعر فارسی طرح می‌کند. این قطعه پاسخ و عکس ز عملی است که شاعر در برابر نگاه‌های تأثر انگیز و الهام بخش برادر کر و لال خود ظاهر میسازد.

۱ - در ادبیات فارسی (مترجم) - - - - - در - - - - - کتب
در ادبیات فارسی.

«عقاب» اثر خانلری (۱)، نیز از لحاظ فرم، تابع اصول قدیم ولی از لحاظ ادراک هنری (Conception) تازه است.

شاعر درینک کتب حیوان شناسی قدیم (۱) ۲۵۰ چنین خواننده که کلاغ طول عمری باورنکردنی دارد، در صورتیکه عقاب، هنوز دوران جوانی را بسر نبرده هر گس فرامیرسد. از قراریکه شاعر خود بیان میکند، شرح فوق، اورا در سرودن این قطعه برجسته - که صحنه های زندگی آن برای مقایسه با بهترین داستانهای فردوسی، شایستگی دارد - به رغبت و شوق آورده است.

آوردن حیوانات بصورت کنایه و تمثیل، در نوشته‌های

۱ - بهر حال در حقیقت این کتاب در سال ۱۲۹۳ در دینور از دستگاه
مهران و در سال ۱۳۰۰ در مشهد دیانت است. مجله پیرایه «سخن» بوسیله
ایشان در بهار ۱۳۰۰ در کتاب «تجدید و انتقاد در شعر فارسی» در آیهت
ایشان است.

۲ - بهر حال این کتاب در سال ۱۳۰۰ در دینور از دستگاه
مهران و در سال ۱۳۰۰ در مشهد دیانت است. مجله پیرایه «سخن» بوسیله
ایشان در بهار ۱۳۰۰ در کتاب «تجدید و انتقاد در شعر فارسی» در آیهت
ایشان است.

اخلاقی ، یکی از قدیمترین و متداولترین رسوم ایرانیان است ، ولی انگیزه‌های که ایجاد و پیدایش این شعر تمثیلی و کنایه دار (۲۳) را موجب شده ، تاکنون بین این مردم سابقه نداشته است . این قصه به صادق هدایت - کسیکه در میدان انتقاد معاصر ایران ، به زعم محافظه کاران خصمان و در نظر ترقی خواهان قهرمان بود - اهداء شده و کلید فهم آن نیز در همین جاست .

عقربند نسیده روحی بی اعتناء و طبیعی بلند است ، در صورتیکه کمازاع داعهٔ یکگزراخچ ابتدالی کسالت آور را نشان میدهد .

است ساخته ، می‌مناسبت بیست سال قصه که منشاء این قصه بوده است در اینجا
خان شور

در بنی غنای ر کزاع پرسید بگو که تو چگونه سبند سال
عمر میگذری رحل آنکه شعر من بشی سی سی ، بیست کزاع خواب داد
سب بیست که تو حویں رسد صیغوری م در می‌وزدند مرد در قصه
شاد بر شید که حریت من در مرد در حریری د به ایم ، پس شکار
، کزاع هر دو روز کزاع هر دو سبی ، راه افتاده در سب فرود آمده
من به شش کزاع شروع در جود و سخن آنگاه که در عقاب یکی
دور به آب حفر زد و به کزاع گشت ، ، برادر ، بکسر حویں نازده
حورود رسمی سب مرد در حریری بخار است ،
تا ریشه را ۱۰ سال اول - پیام بو

Parable - ۲

اسلامی^۱، در نامه و دایع زیننه تازه ای ایجاد میکند، زیرا صحنه ای را که در این قطعه نمایان ساخته در ایران قبل از نهضت آزادی نسوان (در سالهای بعد از ۱۹۲۰) صورت پذیر نبوده است. زلی توصیف ها و استعارها اغلب بطرز قدیم اند.

هنگامیکه بقطعه «پرده افتاد» گلچین^۲ میرسیم، خود را کاملاً در دنیائی تازه و غیر معمول احساس میکنیم. ایر منظومه عالی که از طبع یک پزشک جوان، که در لندن مشغول کار است تراش کرده، از لحاظ موضوع و صنایع شعری تأثیر و نفوذ ادبیات معاصر اروپا را در خود بخوبی منعکس میسازد. استعمال بحر هجی متفاوت در باره های مجزای این قطعه، حاکی از ابتکار و بی توجهی میباشد، بحر ها همگی از اصول و قواعد علم عروض پیروی میکنند و بیت ها نیز دو بدو هم قافیه هستند.

این شیوه، که در نظر اروپائیان از بسیاری لحاظ کهنه،

۱ - محمد علی (م.م.)، اشعری جوش از حد معاصر که مجموعی
 در شعرش شد ۶ گده ۴ در بهمن ۱۳۲۹ در تهران نشر یافت
 ۲ - دکتر محمد الیر میرحجرتی گلچین گیلانی (شعر و پرده
 معاصر که دو مجموعی و شعر خود را از ۱۳۲۹ و ۱۳۳۰ در تهران
 بطبع رساند.

و دور از تجدید بشمار میرود، در ایران مورد حمله و اعتراض منتقدان محافظه کاری، که حتی برخی از ایشان بنسل جواتر تعلق دارند. قرار گرفت.

این گروه که مبادی و الفبای صنایع شعری قدیم را نشناخته و از دیدن تعبیرات و تشبیهات تازه و نامأنوس در حیرت مانده‌اند، چون از هر جانب خود را با نوپردازیهای هنرمندان جدید مواجه می‌بینند لذا درک نمی‌کنند که این شاخ و برگهای تازه نیز از همان ریشه و بن استوار و عمیق قریحهٔ اصیل ایرانی سربر آورده‌اند.

شاید در شکل و بافت این برگه‌انگیزی پدید آمده باشد، لکن همواره همان نسیم جانفزای خاک ایران است که آنها را بر شاخه‌ها بجنبش درمی آورد.

مدفن عشق

ای نکویان که درین دنیا آید
یا ازین بعد به دنیا آید
اینکه خفته است در این خاک منم
ایرجم ، ایرج شیرین سختم
مدفن عشق جهان است اینجا
بش جهان عشق نهان است اینجا
هر که را روی خوش و خوی نکوست
مرده وزنده من عاشق ارست
من همانم که در ایام حیات
بی شما صرف نکرده اوقت
بعد چون رخت زد دنیا بستم
باز در راه شما بنستم

گرچه امروز بخاکم مأواست
چشم من بزر و دادنیال شماست
بگذارید به خاکم قدمی
نشینید بر این خاک دمی
گاهی از من به سخن یاد کنید
در دل خاک دلم شانه کنید.

پروژه تاریک

تا درین عالمی ای دل، خابی
چون روی سر ازل دریایی
هر گک جز پرده تاریکی نیست
کس نداند پس تاریکی چیست
خورد گرفتم که بلا باشد هر گک
آیت خشم خدا باشد هر گک
نشیدی که بلا خودش باشد
چون همه خلق بلا کنی باشد؟

